

Brüssel, 12. november 2025
(OR. en)

15196/25

JAI 1640
MIGR 413
FRONT 266
RELEX 1441
ASILE 101

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	11. november 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 795 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE Euroopa iga-aastane varjupaiga- ja rändearuanne (2025)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 795 final.

Lisatud: COM(2025) 795 final

Brüssel, 11.11.2025
COM(2025) 795 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Euroopa iga-aastane varjupaiga- ja rändearuanne
(2025)**

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa iga-aastane varjupaiga- ja rändearuanne (2025)

I. Sissejuhatus

Euroopa iga-aastane varjupaiga- ja rändearuanne (edaspidi „aruanne“) on üks peamisi rände- ja varjupaigaleppe (edaspidi „lepe“) alusel esitatavaid dokumente, mis annab strateegilise ülevaate varjupaiga- ja rändevaldkonnas valitsevast olukorrast. Aruandes analüüsitakse varjupaiga-, rände- ja vastuvõtuolukorda liidus ja liikmesriikides eelneva 12 kuu jooksul ning esitatakse rändesuundumuste prognoos järgmiseks aastaks¹.

Leppe sõlmimine oli oluline saavutus rännet, varjupaika, piirihaldust ja integratsiooni käsitleva tervikliku lähenemisviisi väljatöötamisel. Selle eesmärk on hallata rännet pikas perspektiivis, võimaldades liikmesriikidel paindlikult, tulemuslikult ja õiglaselt lahendada konkreetseid probleeme, millega nad silmitsi seisavad. Leppe tugevus seisneb liikmesriikide vahelise **solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtete tasakaalus**. Sel eesmärgil on Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrusega (EL) 2024/1351,² mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ja mis on üks leppe osaks olevatest seadusandlikest aktidest, kehtestatud kohustuslik, paindlik ja vajaduspõhine solidaarsusmehhanism. Selle mehhanismi toimimise aluseks on aruandes esitatud hinnang liidus valitsevale varjupaiga- ja rändeolukorrale, mis on osa **iga-aastasest rändehalduse tsüklist** (edaspidi „tsükkel“).

Komisjon käivitas esimese tsükli käesoleva aruandega, mis sisaldab ka ajakohastatud teavet leppe rakendamise seoses tehtud edusammude ja esinenud probleemide kohta³. Käesolevas aruandes esitatud olukorrapilti peab komisjon kasutama ka selleks, et võtta vastu **komisjoni rakendusotsus**⁴ (edaspidi „otsus“), millega määratakse kooskõlas määrusega (EL) 2024/1351 kindlaks, millised liikmesriigid on rändesurve all, rändesurve ohus või märkimisväärses rändeolukorras.

Aruandele ja otsusele lisandub **komisjoni ettepanek võtta vastu nõukogu rakendusotsus, millega luuakse iga-aastane solidaarsusreserv**,⁵ et täita surve all olevate liikmesriikide solidaarsusvajadusi eelseisval aastal. Samal ajal jätkatakse tööd leppe kõigi osade

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määruse (EL) 2024/1351 (mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013) artikkel 9 (ELT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1351, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust.

³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ülevaate rände- ja varjupaigaleppe rakendamise olukorrast“, COM/2025/319 final ([EUR-Lex - 52025DC0319 - ET - EUR-Lex](#)).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määruse (EL) 2024/1351 (mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust) artikkel 11.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määruse (EL) 2024/1351 (mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust) artikkel 12.

rakendamiseks, et luua tulemuslik Euroopa solidaarsuse ja vastutuse süsteem varjupaiga- ja rändeküsimuste haldamiseks õiglasel, kindlal ja tõhusal viisil.

II. Leppe rakendamine: vastutuse ja solidaarsuse tasakaal

Liikmesriikide ettevalmistused lepest tulenevate reformide elluviimiseks ning uute solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamisega seotud kohustuste täitmiseks edenevad.

Vastutuse valdkonnas on leppe peamised uuendused suunatud tõhusamate, kindlamate ja õiglasemate menetluste sisseadmisele, mille tulemuseks on sujuvamad ja tulemuslikumad varjupaiga- ja rändesüsteemid ning liikmesriikide väiksem halduskoormus, kiirem menetlemine, rändajate piisav toetamine ja kvaliteetsed otsused rändajate juhtumite kohta. Eelkõige võimaldab uus taustakontroll⁶ kõiki ebaseaduslikult liitu sisenevaid kolmandate riikide kodanikke liidu välispiiril kiiresti tuvastada ja hinnata. Piiril toimuvate kohustuslike varjupaiga- ja tagasisaatmismenetluste⁷ raames käsitletakse otse liidu välispiiril kiirendatud korras selliste riikide kodanike taotlusi, mille puhul rahvusvahelise kaitse saamise tõenäosus on väike. Uued vastutuseeskirjad⁸ võimaldavad viia läbi kiirema ja tõhusama menetluse rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemise eest vastutavate liikmesriikide kindlaksmääramiseks. Uuendatud Eurodaci andmebaas⁹ ja uued vastuvõtueeskirjad¹⁰ avaldavad positiivset mõju ebaseadusliku liikumise haldamisele ja piiramisele.

Arvestades liidu välispiiridele jõudvate rändevõogude olemust, peavad liikmesriigid, kuhu saabudes ebaseaduslikud rändajad esimest korda liitu sisenevad, sellega seoses täitma mitmeid uusi ülesandeid. Neil tuleb teha märkimisväärseid jõupingutusi, et täita oma kohustusi kõigi ebaseaduslike saabujate taustakontrolli tegemisel ja nende registreerimisel, kohustusliku piirimenetluse jaoks „piisava suutlikkuse“ loomisel ning rahvusvahelise kaitse taotluste hindamisel.

Eelkõige nende liikmesriikide toetamiseks on määrusega (EL) 2024/1351 loodud alaline **solidaarsusmehhanism**. Sellega tasakaalustatakse eri liikmesriikide ees seisvaid probleeme ja

---

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1356, millega kehtestatakse kolmanda riigi kodanike taustakontroll välispiiril ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/817 (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1348, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1349, millega kehtestatakse piiril toimuv tagasisaatmismenetlus ja millega muudetakse määrust (EL) 2021/1148 (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1351, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013 (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1358, millega luuakse biomeetriliste andmete võrdlemise Eurodac-süsteem, et kohaldada tulemuslikult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2024/1351 ja (EL) 2024/1350 ja nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ ning tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivad kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud, ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli päringuid andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/818 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 603/2013 (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1346, milles sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

ülesandeid. Mehhanismi rakendamiseks hindab komisjon sama määruse kohaselt igal aastal liidus valitsevat üldist rändeolukorda, et teha kindlaks, kas on liikmesriike, mis on rändesurve all, rändesurve ohus või märkimisväärses rändeolukorras. Selleks töötab komisjon liikmesriikidega konsulteerides välja **metoodika**, mille alusel hinnatakse, kas on liikmesriike, mille kohustused on ebaseaduslikud, võttes arvesse üldist olukorda liidus. Seejuures tugineb komisjon kättesaadavatele kvaliteetsetele andmetele ja teabele, tagades, et tulemused on õiglased, objektiivsed ja õigusnormidest tulenevate nõuetega kooskõlas. Metoodikat on üksikasjalikult kirjeldatud komisjoni talituste selleteemalises töödokumendis¹¹.

Olles kindlaks teinud rändesurve all olevad liikmesriigid ning võttes arvesse aruande järeltulemust, sealhulgas selles sisalduvat prognoosi järgmiseks aastaks, teeb komisjon ettepaneku ka rändesurve all olevatele liikmesriikidele kättesaadavaks tehtavate solidaarsuspanuste taseme kohta. Liikmesriigid võivad solidaarsuspanuseid kättesaadavaks teha mitmes eri vormis:

- **ümberpaigutamine**, mis seisneb taotlejate üleandmises rändesurve all olevatest liikmesriikidest teistesse, toetavatesse liikmesriikidesse. Liikmesriigid saaksid kasutada ka vastutuse rakendamise erandit, mis on solidaarsuse vorm, mille puhul liikmesriigid, keda mõjutab ebaseaduslik liikumine, võivad teatavate tingimuste täidetuse korral võtta rändesurve all olevatelt liikmesriikidelt üle vastutuse nende territooriumil juba viibivate taotlejate eest;
- **rahaline toetus**, mis seisneb summade üleandmises toetatavalt liikmesriikidest liidu eelarvesse meetmete jaoks, millega toetatakse toetatavaid liikmesriike näiteks nende rände-, varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide haldamisel või piiri haldamisel või millega rahastatakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi raames teatavatel tingimustel projekte ja meetmeid rände välismõõtmelise valdkonnas, sealhulgas ebaseaduslike saabujate arvu vähendamiseks ja tagasisaatmise suurendamiseks;
- **alternatiivsed solidaarsusmeetmed**, mis võivad hõlmata näiteks materiaalselt või tehniliselt mitterahalist abi, sealhulgas piiride haldamiseks.

Solidaarsuspanused määratakse kindlaks määruse (EL) 2024/1351 artikli 57 kohaselt vastu võetavas nõukogu rakendusotsuses **iga-aastase solidaarsusreservi** (edaspidi „solidaarsusreserv“) loomise kohta, lähtudes komisjoni poolt määruse (EL) 2024/1351 artikli 12 kohaselt esitatud ettepanekust. Vastavalt määruse (EL) 2024/1351 artiklile 57 peavad liikmesriigid leppima kokku järgmise aasta solidaarsusreservi suuruses ja iga liikmesriigi panuses, mis vastab tema õiglasele osale ja ELi kõrgetasemelisel solidaarsusfoorumil võetud kohustustele. Nõukogu otsus peaks kajastama surve all olevate liikmesriikide määratletud vajadustega seoses võetud kohustusi, sealhulgas vastutuse rakendamise erandite osas.

Liikmesriigid, mida komisjon peab rändesurve all olevaks, saavad juurdepääsu solidaarsusreservile ja nad ei ole kohustatud andma oma lubatud solidaarsuspanust; lisaks võib nõukogu vastava taotluse alusel täielikult või osaliselt vabastada solidaarsuspanuse kohustusest märkimisväärses rändeolukorraga silmitsi seisvad liikmesriigid. Samas ei ole toetatavad liikmesriigid kohustatud täitma võetud solidaarsuskohustusi toetatava liikmesriigi suhtes, kui komisjon on tuvastanud, et toetatavas liikmesriigis esinevad määruse (EL) 2024/1351

---

¹¹ SWD(2025) 792, „Methodology for the purposes of Commission implementing decision pursuant to Article 11 of Regulation (EU) 2024/1351 of the European Parliament and of the Council“.

sätetatud vastutuseeskirjadega seoses süsteemsed puudused, millel võivad olla tõsised negatiivsed tagajärjed süsteemi toimimisele.

Lisaks solidaarsusreservile on leppega ette nähtud **ELi alaline rändetoetusvahend**, mis hõlmab asjaomaste liidu organite ja asutuste antavat operatiiv- ja tehnilist abi, liidu fondidest ja muudest rahastamisallikatest antavat toetust, konkreetsetele rändeprobleemidele reageerimiseks liidu õigustikust erandite tegemist, liidu elanikkonnakaitse mehhanismi aktiveerimist, meetmeid tagasipöördumise ja taasintegreerimise hõlbustamiseks, tugevdatud meetmeid ja valdkondadevahelist tegevust rände välismõõtmes, tõhustatud diplomaatilist ja poliitilist teavitustegevust, kooskõlastatud kommunikatsioonistrateegiaid, kolmandate riikide tulemusliku ja inimõigustel põhineva rändepoliitika toetamist või seadusliku rände ja hästi juhitud liikuvuse edendamist. ELi rändetoetusvahend on liikmesriikidele kättesaadav ja seda saab kohandada vastavalt liikmesriikide konkreetsetele vajadustele.

See on eriti oluline rändesurve ohus olevate liikmesriikide jaoks, kellel on rändetoetusvahendile eelisjuurdepääs. Komisjon pakub rahalist toetust ja kooskõlastab liidu asutustega operatiivtoet võimalikku prioriseerimist.

Ülevaade leppe rakendamise seisust

Pärast leppe jõustumist 2024. aasta juunis ja ühise rakenduskava vastuvõtmist on liikmesriigid komisjoni ja asjaomaste liidu asutuste toel suurendanud jõupingutusi, et muuta seadusandlik kokkulepe tegelikkuseks ning tagada, et nende riiklikud varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteemid on 2026. aasta juuniks leppe täielikuks kohaldamiseks valmis. Samas oleks üldiselt vaja neid reforme kiirendada.

Pärast esialgset etappi, mis kulmineerus riiklike rakenduskavade ja asjakohase juhtimiskorra väljatöötamisega, on fookus nii liidus kui ka liikmesriikide tasandil nihkunud. Nüüd on tähelepanu keskpunktis **õigusnormide kohandamine, praktiline rakendamine ja reformide rahastamine**.

Kõigil tasanditel on pärast eelmist aruannet saavutatud **olulised vahe-eesmärgid**. Nende hulka kuuluvad riiklike strateegiate ja valmisolekuplaanide väljatöötamine, riiklike õigusraamistike kohandamine ning komisjoni rakendusmääruse (millega kehtestatakse eeskirjad määruse (EL) 2024/1351 kohaldamiseks) vastuvõtmine¹². Nende liikmesriikide arv, kes on saavutamas uue piirimenetluse jaoks **piisava suutlikkuse** eesmärgi, on kasvanud ja Eurodaci katsetamine on alanud.

Samal ajal on **veel lahendamist vajavad probleemid selgemaks muutumas**. Need hõlmavad eelkõige Eurodaci rakendamist, piirimenetluse kehtestamist ning õigeaegselt vajaliku taristu, personali ja halduskokkulepete tagamist. Kogu liidus tuleks peagi panna lõplikult paika taustakontrolli kord ja kohandada vastuvõtusutlikkust uue raamistikuga, tagades küllaldase suutlikkuse ja piisavad standardid. Enamik liikmesriike on seda teinud, kuid puuduvad põhiõiguste järelevalve ja õigusnõustamisega seotud kokkulepped tuleb veel sõlmida.

---

¹² Komisjoni rakendusmäärus, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1351 rakenduseeskirjad varjupaiga- ja rändehalduse osas ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni määrus (EÜ) nr 1560/2003.

Komisjon ja kõik liikmesriigid peavad jätkama ühiselt tööd selle nimel, et tagada finantsplaneerimise tegelik vastavus riiklikele kavadele ja uue raamistiku põhielementide piisav rahastamine, olgu siis tegemist liidu või riiklike vahenditega.

Üksikasjalik ülevaade leppe rakendamise hetkeseisust on esitatud lisas.

III. Strateegiline olukorrapilt varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändevaldkonnas toimuvast

Käesolevas aruandes esitatud tõendid on aluseks komisjoni otsusele, milles määratakse kindlaks liikmesriikides valitsev rändeolukord, ja komisjoni ettepanekule nõukogu rakendusotsuse kohta, millega luuakse rändeolukorraga tegelemiseks vajalik iga-aastane solidaarsusreserv. Seega annab aruanne tervikliku strateegilise olukorrapildi, mis toimib ka liidu varajase hoiatamise ja teadlikkuse suurendamise vahendina rände- ja varjupaigavaldkonnas.

Strateegiline olukorrapilt hõlmab a) liidus ja kõigis liikmesriikides 12 kuu jooksul ajavahemikul 1. juulist 2024 kuni 30. juunini 2025 varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändevaldkonnas aset leidnud peamiste sündmuste **analüüsi**; b) **prognoosi** 2026. aastaks ning teavet selle kohta, kuidas on liit ja liikmesriigid **valmis** eeldatavatele suundumustele reageerima ja nendega kohanema. Käesolevas aruandes esitatud ülevaade kajastab ka Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) tehtud seire ja määruse (EL) 2022/922 kohaselt tehtud hindamise tulemusi¹³.

Olukorrapildi aluseks on liikmesriikide, asjaomaste liidu asutuste¹⁴ ja Euroopa välisteenistuse esitatud kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed andmed ja teave. Analüüsi ja prognoosi puhul tuginetakse ka rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustikus¹⁵ toimunud korrapärase teabevahetuse tulemustele.

Strateegiline olukorrapilt on esitatud käesolevas aruandes ning seda täiendavad komisjoni talituste töödokument, mis sisaldab aruandes esitatud analüüsi toetavaid statistilisi andmeid, komisjoni talituste töödokument, milles on esitatud analüüsi toetav üksikasjalik teave,¹⁶ ja komisjoni talituste töödokument, mis sisaldab 2026. aasta prognoosi üksikasju¹⁷.

---

¹³ Varjupaigaameti tehtud seire ja määruse (EL) 2024/1356 artikli 10 kohase seire tulemused, millele on osutatud määruse (EL) 2024/1351 artikli 9 punktis e, ei ole kättesaadavad, kuna need seiremehhanismid veel ei toimi.

¹⁴ Euroopa Liidu Varjupaigaamet (EUAA), Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol), Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet (Frontex), Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA) ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (FRA).

¹⁵ Rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustik, mis on leppe üks esimesi tulemusi, kujutab endast asjaomaseid ELi sidusrühmi ühendavat tegevusraamistikku rändevoogude ja -olukordade seiramiseks ja ennetamiseks. See loodi vastavalt komisjoni 23. septembri 2020. aasta soovitusel (EL) 2020/1366 rändevaldkonna valmisolekut ja kriisiohjet puudutava ELi mehhanismi kohta (rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava) ([EUR-Lex - 32020H1366 - ET - EUR-Lex](#)).

¹⁶ Komisjoni talituste töödokumendid SWD(2025) 790 „Supporting the analysis of the asylum, reception and migration situation in the Union and in the Member States“ ja SWD(2025) 793 „Statistical breakdown supporting the analysis of the asylum, reception and migration situation in the Union and in the Member States“ on liigitatud tundlikeks dokumentideks, kuna need sisaldavad andmeid, mida ei tohi avalikustada, arvestades neis sisalduva teabe detailsust ning liidu asutuste ja komisjoni operatiivtegevuse takistamise ohtu.

¹⁷ Komisjoni talituste töödokument SWD(2025) 791 „Projection pursuant to Article 9(3)(b) of Regulation (EU) 2024/1351 of the European Parliament and of the Council for the year 2026“ on liigitatud salastatuse kategooriasse „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“.

a. Analüüs varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändeolukorra kohta ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini

Ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini **muutus rändeolukord liidus eelmiste aastatega võrreldes üldiselt jätkuvalt paremaks**. Ebaseaduslik saabumine ELi, rahvusvahelise kaitse taotluste arv ja ebaseaduslik liikumine vähenesid¹⁸ – see on stabiilne suundumus, mida on täheldatud juba alates 2024. aastast. See tuleneb ka komisjoni ja liikmesriikide ühistest jõupingutustest, mis on suunatud päritolu- ja transiidiriikidega tehtava koostöö tõhustamisele ning liidu välispiiride tugevdamisele.

Ebaseaduslik ränne liidu välispiiridel¹⁹

Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini vähenes ebaseaduslike piiriületuste arv²⁰ liidu välispiiridel 35 %. Vähenemissuundumust täheldati enamikul rändeteedel, sealhulgas nendel, mille arvele langeb enamik ebaseaduslikest piiriületustest liitu sisenemisel.

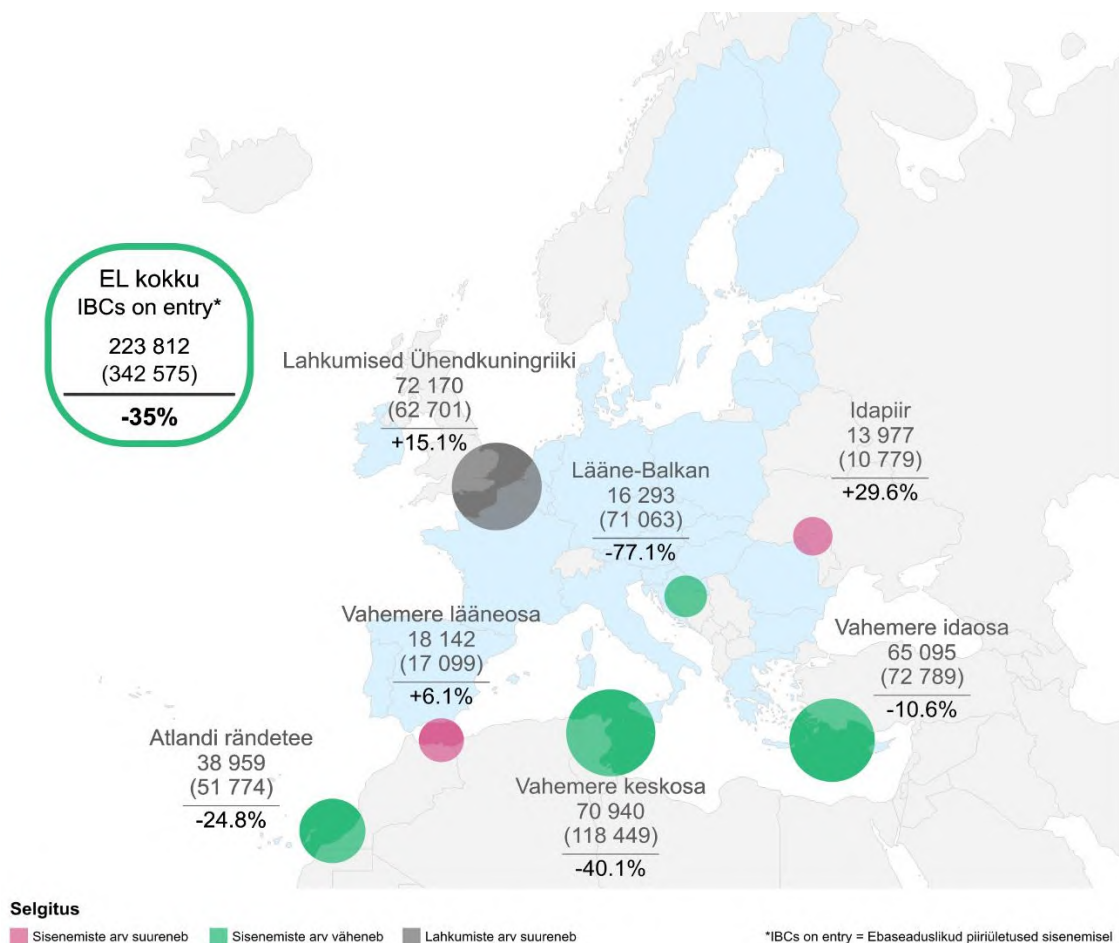
---

¹⁸ Kuna käesolev aruanne hõlmab ajavahemikku 1. juulist 2024 kuni 30. juunini 2025, mõeldakse eelmise aastaga („eelmise aruandeperioodiga“) tehtava võrdluse puhul 12-kuulist ajavahemikku 1. juulist 2023 kuni 30. juunini 2024.

¹⁹ Käesolevas jaos esitatud analüüs põhineb Frontexi andmetel.

²⁰ Ebaseaduslike piiriületuste arvu all mõeldakse nende kolmandate riikide või ELi liikmesriikide / Schengeni lepinguga ühinenud riikide kodanike arvu, kelle liikmesriikide ametiasutused on avastanud ebaseaduslikult liikmesriigi territooriumile sisenemisel või sealt lahkumisel välispiiril asuvate piiripunktide vahel. Siiski on võimalik, et kolmanda riigi kodanik avastatakse ebaseaduslikult liikmesriigi territooriumile sisenemisel või sealt lahkumisel mitu korda.

Joonis 1. Ebaseaduslikud piiriületused rändeteede kaupa²¹

Allikas: Frontexi andmete analüüs Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt

Kuigi **Kreekas** jäi rändeolukord üldiselt stabiilseks, registreeriti selles riigis suhteliselt suurim ebaseaduslike piiriületuste arv (võttes arvesse riigi SKPd ja rahvaarvu²²) ning enamik Vahemere idaosas rändeteel toimunud ebaseaduslikest piiriületustest (üle 60 000), peamiselt Türgist ja Liibüast, kusjuures Kreetal registreeritud saabujate arv suurenes oluliselt. **Küprosel** vähenes ebaseaduslike piiriületuste arv märkimisväärselt, peamiselt seepärast, et Süüriast ja Liibanonist lahkus vähem inimesi, sealhulgas Assadi režiimi langemise ja Liibanoni ametivõimudega tehtud tihedama koostöö tõttu. Ebaseaduslike saabujate arvu poolest (ligi 3 000 ebaseaduslikku piiriületust) oli Küpros võrrelduna riigi SKP ja rahvaarvuga sellegipoolest liidus kolmandal kohal. **Bulgaarias** vähenes ebaseaduslike piiriületuste arv mõnevõrra; ebaseaduslikult saabuti sellesse riiki Türgist.

²¹ Kaardil on esitatud rändeteed, millel toimub üle 500 ebaseadusliku piiriületuse.

²² Arvutamisel võrreldakse iga liikmesriigi osakaalu selle näitaja puhul tema osakaaluga SKPs ja rahvaarvus. Iga liikmesriigi SKP ja rahvaarvu osakaal arvutatakse vastavalt määruse (EL) 2024/1351 artiklis 66 osutatud valemile, kasutades Eurostati andmeid.

Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini toimus **Itaalias ja Hispaanias** vähem ebaseaduslike piiriületusi, kuid ebaseaduslike piiriületuste absoluutarvud olid endiselt suured. Itaaliasse suunduvate rändajate arv vähenes osaliselt tänu tihedamale koostööle Tuneesia ametivõimudega²³ ja rangemale kontrollile Türgi piiril. Liibüast saabuvate rändajate arv oli endiselt suur ja kasvas veelgi, kuna rändajate smugeldamise võrgustikud kasutasid ära piirkonnas suurenevat ebastabiilsust. Hispaanias vähenes ebaseaduslike piiriületuste arv tänu tihedamale kahepoolsele ja liidu koostööle Lääne-Aafrika riikidega, eelkõige Mauritania²⁴ ja Senegaliga, mille tulemusel vähenes Atlandi ookeani rändete kaudu Kanaari saartele saabujate arv. Riigipiiri valvamise tõhustamine Mauritaanias ja Senegalis ajendas smugeldajaid suunama rändajaid ümber Guinea-Bissau, Guinea ja Gambia kaudu. Vahemere lääneosa rändeteel oli peamiseks lähtepunktiks Alžeeria, mille arvele langes 79 % selle rändeteega seotud ebaseaduslikest piiriületustest ja mille puhul registreeriti suurem arv ebaseaduslike piiriületusi, mille eesmärk oli jõuda Baleaaridele. Tänu tugevdatud kahepoolsele koostööle Hispaaniaga ja tõhusamale piirivalvele vähenes Marokost lahkumiste arv märkimisväärselt.

La Manche'i kaudu Prantsusmaalt Ühendkuningriiki suunduvate rändajate arv (ebaseaduslikud piiriületused riigist lahkumisel) kasvas 15 % võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini. Tänu Prantsusmaa jõupingutustele piiri haldamisel hoiti ära 40 % enam kui 72 000 registreeritud ebaseaduslikust piiriületusest Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi vahel, kuid edukate piiriületuste (Ühendkuningriiki saabunud rändajate) arv kasvas sellegipoolest ligikaudu 35 % võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini.

Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini vähenes ebaseaduslike saabujate arv **Lääne-Balkani** piirkonnas märkimisväärselt. ELi Lääne-Balkani tegevuskava²⁵ rakendamisel anti piirkonnas rände haldamiseks poliitilist, rahalist ja operatiivtuge²⁶. Ebaseaduslike saabujate arvu kahanemisele aitas kaasa ka tõhustatud politseikontroll, mis takistas rändajate smugeldamist ja vähendas ebaseaduslike piiriületuste arvu Vahemere idaosa rändeteel. Bosnia ja Hertsegoviinat ning Horvaatiat läbiv koridor jäi kõige enam kasutatavaks rändeteeks, kuid ebaseaduslike piiriületusi toimus seal vähem kui ajavahemikul 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini. Aktiivsemat rännet on selles koridoris täheldatud alates 2023. aasta oktoobri lõpust, mil smugeldajad suunasid oma tegevuse ümber sellesse piirilõiku, et vältida arvukamaks muutunud politseioperatsioone Serbias. Aruandeperioodil registreeriti **Horvaatias** 76 % sellesse piirkonda saabunutest; selles riigis toimus üle 12 000 ebaseadusliku piiriületuse, mis on liidu tasandil suuruselt teine ebaseaduslike piiriületuste arv, kui võtta arvesse riigi SKPd ja rahvaarvu.

---

²³ Euroopa Liidu ja Tuneesia vahelist strateegilist ja globaalset partnerlust käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum, mis allkirjastati 2023. aasta juulis.

²⁴ 2024. aasta märtsis allkirjastatud ühisdeklaratsioon Mauritania Islamivabariigi ja Euroopa Liidu vahelise rändepartnerluse kohta.

²⁵ ELi Lääne-Balkani tegevuskava 5. detsembrist 2022, kättesaadav aadressil https://home-affairs.ec.europa.eu/eu-action-plan-western-balkans_et.

²⁶ 2025. aasta juunis allkirjastati Bosnia ja Hertsegoviinaga uue põlvkonna kokkulepe staatuse kohta, mis võimaldab Frontexi alalise korpuse ametnikel töötada koos kohalike piirivalveasutustega, omades täidesaatvat võimu; see võimaldab hõlmata kogu Lääne-Balkani piirkonna (v.a Kosovo – see nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta) selliste kokkulepete ja edasiste lähetustega.

Liidu idapiiril oli ebaseaduslike piiriületuste arv endiselt väike ja suhteliselt stabiilne. Enamik neist piiriületustest oli seotud Ukraina kodanikega, kes sisenesid ebaseaduslikult Rumeeniasse ja taotlesid ajutist kaitset. Venemaa ja Valgevene tegevus mõjutab jätkuvalt rändedünaamikat idapiiril, eriti **Poolas, Lätis, Leedus, Soomes ja Eestis**. Vastuseks jätkuvatele riigi toetatud katsetele kasutada rännet relvana tugevdasid need riigid piirikontrolli, tänu millele vähenesid ebaseaduslikud piiriületused Valgevenest (1 421 ebaseaduslikku piiriületust, neist 82 % Poolasse). Rände relvana kasutamise oht on endiselt tõsine rände- ja julgeolekuprobleem, mis suurendab puhutiste vägivaldsete vahejuhtumite ja piiriületuskatsete arvu. Poola kehtestas oma piiril puhvertsooni ja piirab ajutiselt õigust taotleda rahvusvahelist kaitset sellel piirilõigul, välja arvatud haavatavate rühmade puhul. Läti ja Leedu tõhustasid patrull- ja vaatlustegevust Valgevene piiril. Eesti tugevdas piirihaldusmeetmeid piiril Venemaaga ning Soome sulges 2023. aasta novembris piiripunktid Venemaaga seoses Venemaa katsetega kasutada rännet relvana. Sellest ajast alates on rändeolukord liidu, sh Eesti ja Venemaa vahelisel piiril olnud suhteliselt rahulik.

Ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini **keelati** liidu välispiiridel, peamiselt maismaa- (55 %) ja õhupiiridel (41 %) enam kui 110 000 inimese sisenemine. Enamikul juhtudel oli riiki mittelubamine tingitud puuduvatest või kehtetutest dokumentidest²⁷. Kõige suuremad absoluutarvud registreeriti Poolas, Horvaatias, Prantsusmaal ja Rumeenias, samas kui Horvaatia, Läti ja Eesti teatasid kõige suuremast arvust riiki mittelubamise juhtudest võrreldes oma SKP ja rahvaarvuga. Enamik riiki mittelubamise juhtudest puudutas ukrainlasi,²⁸ albaanlasi, moldovlasi ja türklasi.

Nagu on rõhutatud 2025. aasta Schengeni olukorda käsitlevas aruandes, on vaja teha järjepidevaid jõupingutusi **Schengeni ala välispiiride kvaliteedi ja vastupidavuse** tugevdamiseks, eriti arvestades kasvavaid julgeolekuohte²⁹. Haavatavuse hindamine, mille Frontex viis läbi 2025. aastal, näitas julgustavaid tulemusi³⁰. Samas toodi hindamisel esile, et mõnes liikmesriigis tuleb veelgi tugevdada rände haldamise suutlikkust piiridel, sealhulgas eraldades piisavalt inimressursse taustakontrolli tegemiseks ja küsitlemiseks. Samal ajal on põhiõiguste austamise tagamine piiridel endiselt ühine probleem, eriti relvana kasutatava rände kontekstis.

Otsingu- ja päästeoperatsioonide kaudu meritsi saabumine³¹

Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini vähenes **otsingu- ja päästeoperatsioonide** kaudu liidus maabunud kolmandate riikide kodanike arv 36 %. Ajavahemikul 1. juulist 2024 kuni 30. juunini 2025 maabus otsingu- ja päästeoperatsioonide järel liidus ligi 97 000 inimest. Üle 80 % liidus maabunud isikutest saabus **Itaaliasse ja Hispaaniasse**.

---

²⁷ See hõlmas juhtumeid, kus kolmandate riikide kodanikud ületasid lubatud 90-päevase viibimisaja 180-päevase ajavahemiku jooksul või kus neil puudus kehtiv viisa või elamisluba.

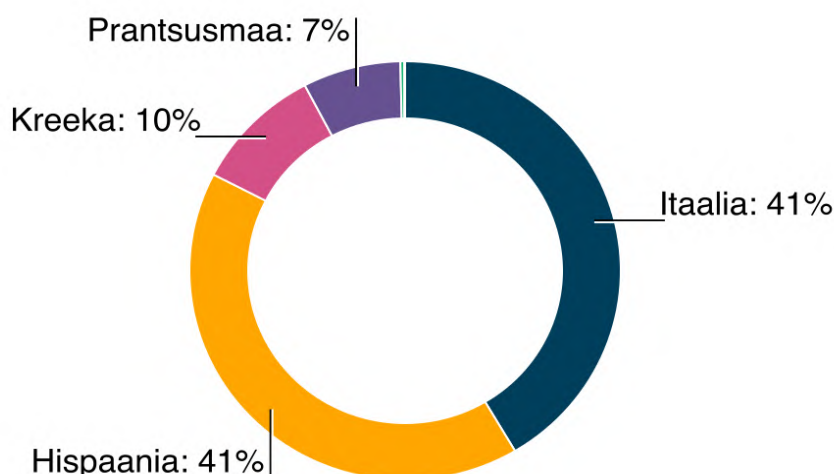
²⁸ Ukrainlased, kellel puudus kehtiv luba või kes ei ole hõlmatud ajutise kaitsega.

²⁹ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Aruanne Schengeni ala olukorra kohta (2025)“ ([EUR-Lex - 52025DC0185 - ET - EUR-Lex](#)).

³⁰ Frontexi andmetel näitab liikmesriikides piirikontrolli suutlikkuse ja valmisolekuga seoses tuvastatud nõrkade kohtade koguarv asjakohast üldist langustrendi: „[The 2025 Vulnerability Assessment brings an encouraging outcome](#)“.

³¹ Käesolevas jaos esitatud analüüs põhineb Frontexi andmetel.

Joonis 2. Otsingu- ja päästeoperatsioonide kaudu maabunud isikud

Allikas: Frontexi andmete analüüs Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt

Abi osutamine merehädas olevatele isikutele on liikmesriikide juriidiline kohustus, mis on sätestatud nii rahvusvahelises kui ka liidu õiguses³². Katsed jõuda Euroopa Liitu meresõidukõlbmatutel laevadel põhjustasid jätkuvalt rändajate hukkamist merel: teadete kohaselt sai aruandeperioodi jooksul merel surma või jäi kadunuks vähemalt 3 000 inimest. Vahemere keskosa ja Atlandi ookeani rändeteed olid jätkuvalt kõige surmatoovamad liidusuunalised mereteed³³. **Prantsusmaalt** Ühendkuningriiki jõudmiseks smugeldamisvõrgustike abil paatidega **La Manche**'i väina ületamine kujutas endast märkimisväärset probleemi otsingu- ja päästeoperatsioonides osalevatele Prantsuse ametiasutustele. Ametiasutuste ülekoormamiseks korraldasid smugeldamisvõrgustikud ülerahvastatud paatide üheaegseid väljumisi, mille tulemusel maabus otsingu- ja päästeoperatsioonide järel Prantsusmaal ligikaudu 7 000 inimest.

Rahvusvaheline kaitse ja ajutine kaitse liidus³⁴

Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini vähenes rahvusvahelise kaitse taotluste arv liidus 21 %, kuid oli endiselt suur: liidus esitati kokku 871 000 taotlust. Vähenemine oli peamiselt tingitud ebaseaduslike saabujate arvu vähenemisest ja Süüria kodanike taotluste arvu järsust langusest. **Liikmesriigid tegid 271 000 rahvusvahelise kaitse andmise otsust³⁵, mis on 20 % vähem kui ajavahemikul 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini³⁶**. Peamised rahvusvahelist kaitset andnud liikmesriigid olid **Kreeka**,

³² Euroopa Komisjoni 2020. aasta soovitus otsingu- ja päästetegevuse kohta (eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020H1365), eelkõige viited punktides 5 ja 7; Euroopa Komisjoni suunised ebaseaduslikule piiriületusele, läbisõidule ja seadusliku aluseta riigis viibimisele kaasaitamise määramist ja tokestamist käsitlevate ELi normide rakendamise kohta ([eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC1001\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC1001(01))), eelkõige punktid 4 ja 5.

³³ [Data | Missing Migrants Project](#), allikas: Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon.

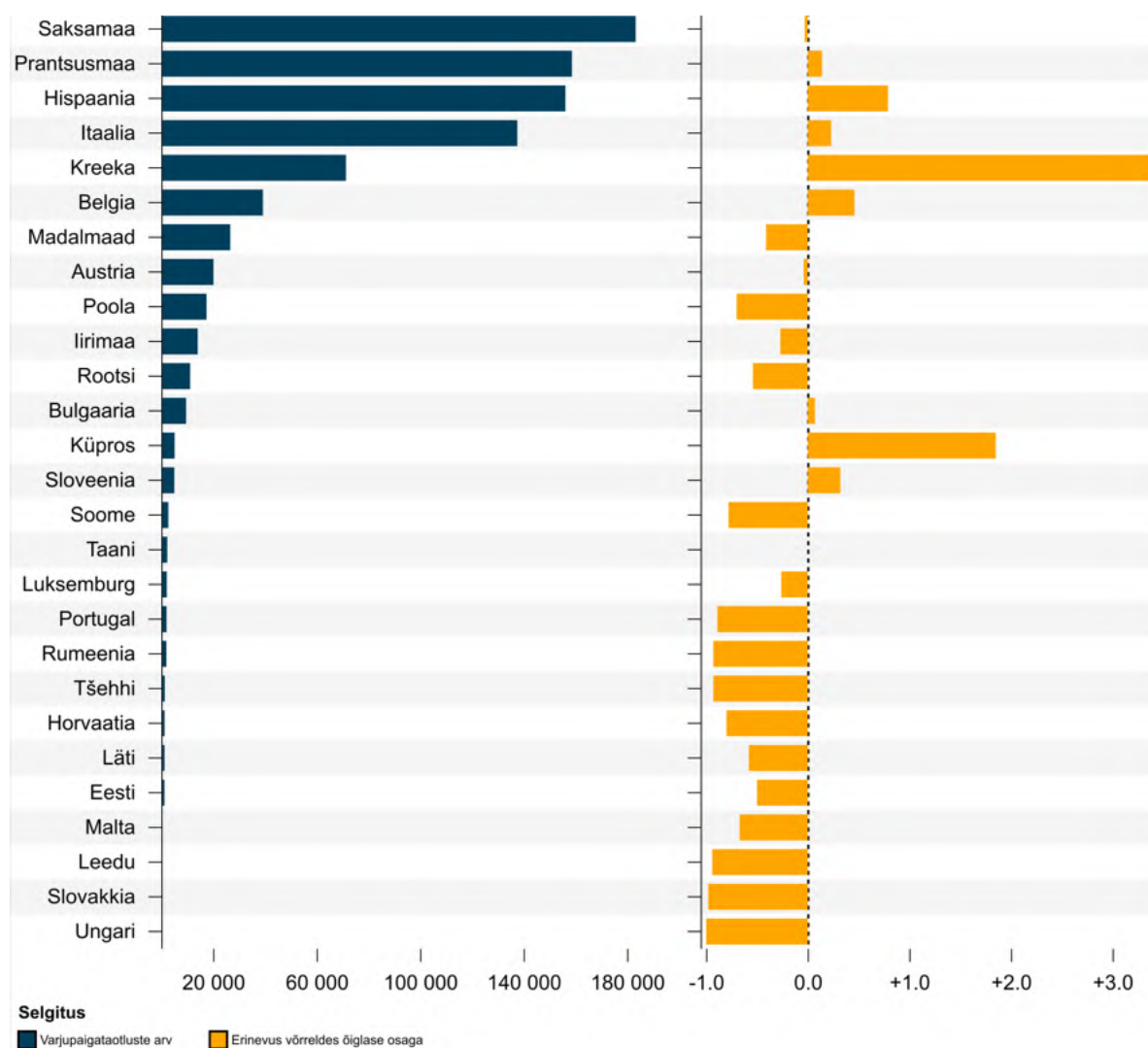
³⁴ Rahvusvahelise kaitse ja ajutise kaitse analüüs põhineb vastavalt ELi varjupaigaameti ja Eurostati andmetel.

³⁵ See arv sisaldab esimese astme otsuseid ning kaebe- või läbivaatamismenetluses tehtud otsuseid, millega anti Genfi konventsiooni kohane pagulasseisund ja täiendava kaitse seisund.

³⁶ Rahvusvahelise kaitse taotluste rahuldamise määr esimeses astmes vähenes 31 %-le, peamiselt seetõttu, et Süüria, Afganistani ja Iraagi kodanike puhul tehti vähem positiivseid otsuseid.

Austria ja Küpros, võttes arvesse nende riikide SKPd ja rahvaarvu. Absoluutarvudes tegid rahvusvahelise kaitse taotluste kohta kõige rohkem positiivseid otsuseid Saksamaa, Prantsusmaa ja Kreeka, samal ajal kui Hispaania oli peamine humanitaarsetel põhjustel staatuse andja, peamiselt Venezuela ja Colombia kodanikele.

Joonis 3. Rahvusvahelise kaitse taotlused liikmesriikide kaupa absoluutarvudes ning elaniku ja SKP kohta³⁷

Allikas: ELi varjupaigaameti ja Eurostati andmete (SKP ja rahvaarv) analüüs Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt

Kreekale ja Küprosele esitati liikmesriikide seas suhteliselt kõige rohkem taotlusi, võttes arvesse nende riikide SKPd ja rahvaarvu. Absoluutarvudes esitati kõige rohkem rahvusvahelise kaitse taotlusi Saksamaale (ehkki võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini vähenes taotluste arv 40 %), millele järgnesid Prantsusmaa, Hispaania ja Itaalia. Liidus viisavabalt reisivad Venezuela kodanikud esitasid rekordsuurel arvul

³⁷Arvutamisel võrreldakse iga liikmesriigi osakaalu selle näitaja puhul tema osakaaluga SKPs ja rahvaarvus. Iga liikmesriigi SKP ja rahvaarvu osakaal arvutatakse vastavalt määruse (EL) 2024/1351 artiklis 66 osutatud valemile, kasutades Eurostati andmeid.

liidus üle 681 000 ajutise kaitse saaja. Võttes arvesse riigi SKPd ja rahvaarvu, registreeriti suhteliselt kõige rohkem ajutise kaitse saajaid Tšehhis, millele järgnesid Poola, Eesti, Leedu, Bulgaaria, Läti, Slovakkia ja Küpros. Ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini taotlesid pikemaajalist kaitset soovivad Ukraina kodanikud liidus üha rohkem rahvusvahelist kaitset, eelkõige Prantsusmaal ja Poolas.

Liikmesriikidel esineb ajutise ja rahvusvahelise kaitse saajate integreerimisel mitmesuguseid probleeme. Nagu osutati integratsiooni ja kaasamise tegevuskava 2021–2027 vahekokkuvõttes, püsivad probleemid eelkõige eluaseme, hariduse ja tööturu valdkonnas³⁸. Rahvusvahelist kaitset soovivate või pereliikmetega ühinevate rändajate tööhõivemäär on tavaliselt võõrtöötajate omast madalam. Lisaks näitavad pikaajalised uuringud, et varjupaigataotlejad saavutavad kodanikega võrreldavad võimalused tööturul alles pärast 10-aastast riigis elamist. Endiselt valmistab raskusi ka piisavate eluasemete tagamine: uuringud näitavad, et 2023. aastal elas liidus üle kuuendiku rändajatest ülerahvastatud eluruumides (+ 70 % võrreldes kohaliku elanikkonnaga)³⁹. Need tegurid mõjutavad negatiivselt integratsioonitulemusi ning panevad sotsiaalkaitseüsteemidele ja vastuvõtusüsteemi toimimisele täiendava koormuse.

Üle 75 % ajutise kaitse saajatest on naised ja lapsed. Majutust ja sotsiaaltoetust pakuti liikmesriigiti erinevalt. Enamik liikmesriike hakkas ergutama iseseisvat toimetulekut ja majanduslikku sõltumatust, pakkudes järk-järgult piiratumat tuge eluaseme ja sotsiaaltoetuste osas, investeerides samal ajal integratsioonimeetmetesse. Mitmesugused liikmesriikide võetud meetmed aitasid parandada tööturule integreerimist, kuigi naiste integreerimine tööturule on spetsiifiliste takistuste tõttu endiselt keerulisem⁴⁰. Ukraina põgenikest lastele hariduse andmine ja nende kooliskäimise määrad olid erinevad, kusjuures puuetega laste puhul esineb endiselt spetsiifilisi probleeme.

Ebaseaduslik liikumine liidus⁴¹

Mitut liikmesriiki mõjutas suure hulga rändajate ja rahvusvahelise kaitse taotlejate ebaseaduslik liikumine liidus. Määruse (EL) nr 604/2013 (edaspidi „Dublini III määrus“)⁴² kohaselt ei saa rahvusvahelise kaitse taotleja valida oma taotluse läbivaatamise eest vastutavat liikmesriiki. Liikumine ühest liikmesriigist teise ja puudused määruse (EL) nr 604/2013 vastutuseeskirjade rakendamisel avaldasid peamiste sihtriikide varjupaiga-, rände- ja vastuvõtusüsteemidele märkimisväärset survet.

---

³⁸ Komisjoni talituste töödokument „Mid-term review of the Commission Action Plan on Integration and Inclusion 2021-2027“, mis on lisatud komisjoni teatisele Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ülevaade rände- ja varjupaigaleppe rakendamise olukorrast“, SWD(2025)162 final ([EUR-Lex - 52025SC0162 - ET - EUR-Lex](#)).

³⁹ OECD/Euroopa Komisjon (2023), Indicators of Immigrant Integration 2023: Settling In, OECD Publishing, Pariis, <https://doi.org/10.1787/1d5020a6-en>.

⁴⁰ ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet, „A poverty assessment of Ukrainian refugees in neighbouring countries“, 17. märts 2025, lk 14.

⁴¹ Ebaseadusliku liikumise analüüs põhineb ELi varjupaigaameti ja eu-LISA andmetel.

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud) (ELT L 180, 29.6.2013, [ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj](http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj)).

Kuigi täpsed ebaseaduslikku liikumist kajastavad andmed puuduvad, osutavad asendusnäitajad sellise liikumise ulatusele ja suunale liidus⁴³. Uus Eurodaci määrus ja andmebaas võimaldavad ebaseaduslikku liikumist täpsemalt jälgida⁴⁴. Praeguse seisuga näitavad Eurodaci kättesaadavad andmed, et võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini **vähenes ebaseaduslik liikumine liidus ligikaudu 25 %**,⁴⁵ peamiselt seoses ebaseaduslike saabujate arvu üldise vähenemisega. Sellele vaatamata tekitas ebaseaduslik liikumine peamistele sihtriikidele jätkuvalt probleeme. Tavaliselt liiguti esmase sisenemise riikidest ebaseaduslikult liidu loodeosas asuvasse liikmesriikidesse. Absoluutarvudes olid peamised lähteriigid Kreeka, Saksamaa, Horvaatia, Itaalia ja Prantsusmaa ning kõige rohkem liiguti ebaseaduslikult Saksamaale, Prantsusmaale, Belgiasse, Itaaliasse ja Madalmaadesse. Peamised marsruudid, kus registreeriti kõige rohkem ebaseaduslikku liikumist, kulgesid Kreekast Saksamaale, Horvaatiast Saksamaale, Itaaliast Saksamaale ja Itaaliast Prantsusmaale.

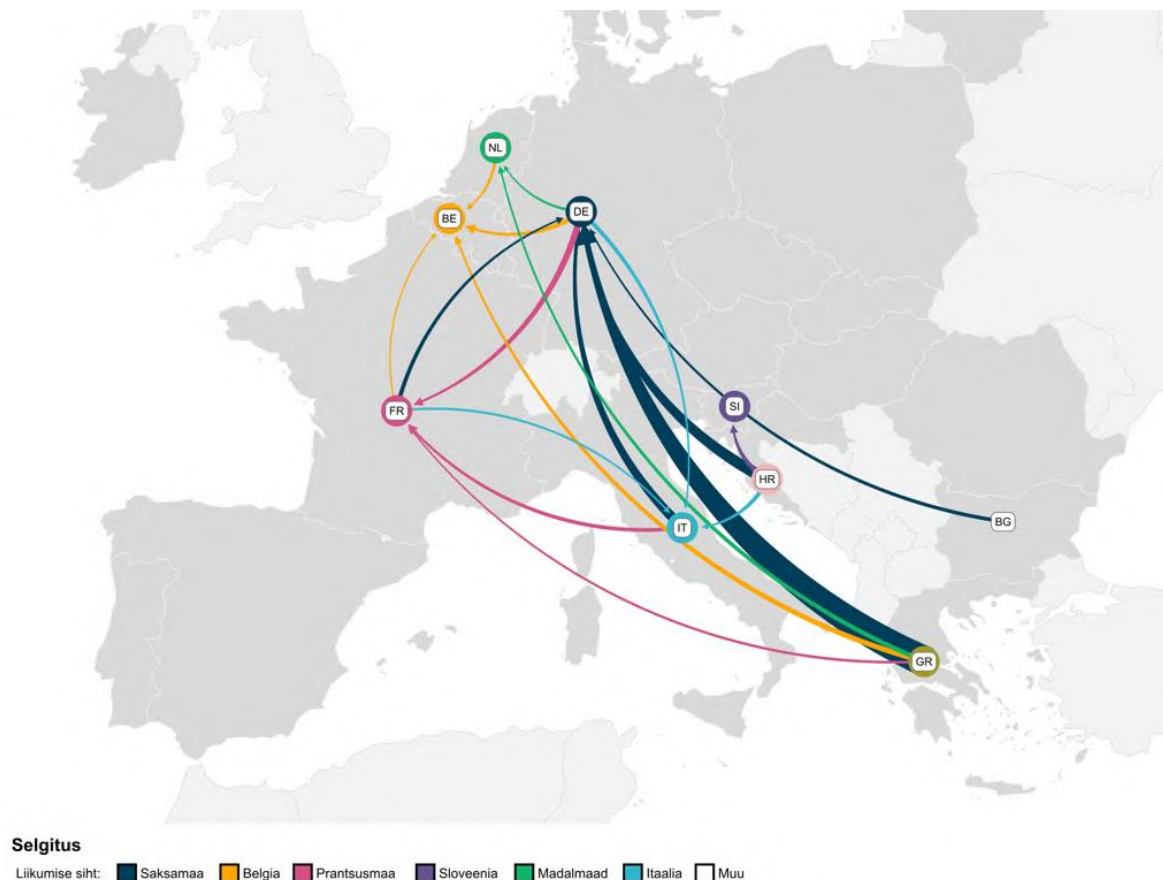
---

⁴³ Asendusnäitajateks on määruse (EL) nr 604/2013 toimimise jälgimiseks kogutavad andmed („Dublini statistika“) ja andmed, mida säilitatakse ELi sõrmejälgede andmebaasis (määrusega (EL) nr 603/2013 loodud Eurodac), milles talletatakse ja võrreldakse nende isikute sõrmejälgi, kes on taotlenud varjupaika või kes on Schengeni ala välispiiride ebaseaduslikul ületamisel kinni peetud.

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1358, millega luuakse biomeetrite andmete võrdlemise Eurodac-süsteem, et kohaldada tulemuslikult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2024/1351 ja (EL) 2024/1350 ja nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ ning tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivad kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud, ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli päringuid andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2018/1240 ja (EL) 2019/818 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 603/2013 (ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

⁴⁵ Teatati 398 000 Eurodaci välisriigi päringutabamusest (nii lähte- kui ka sihtriik olid liikmesriigid), mida oli 27 % vähem kui ajavahemikul 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini.

Joonis 5. Ebaseadusliku liikumise kaart Eurodaci päringutabamuste alusel (enam kui 6 000 päringutabamusega marsruudid)⁴⁶

Allikas: eu-LISA andmete analüüs Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt

Nende andmete täiendamisel määruse (EL) nr 604/2013 toimimise jälgimiseks kogutud andmetega (Dublini statistikaga)⁴⁷ ilmnas, et **SKPd ja rahvaarvu arvesse võttes olid enim mõjutatud riigid Sloveenia, Belgia, Luksemburg, Saksamaa, Horvaatia ja Austria**. Mitu liikmesriiki ei esita üleandmistootlust, sest sageli ei too need kaasa isiku füüsilist üleandmist. Lisaks on üleandmiste määr endiselt väga madal: 19 %⁴⁸. Üleandmise määra vähendasid ka vastuvõtivate ja üleandvate liikmesriikide tegevusalased ja suutlikkusega seotud takistused: teostatud üleandmiste arvu mõjutasid piisavate eluasemete puudumine, kehvad materiaalsed vastuvõtutingimused ja varajase integratsiooni võimaluste piiratus. Saksamaa andis üle ja võttis vastu kõige rohkem inimesi; talle järgnesid Prantsusmaa ja Madalmaad. SKP ja rahvaarvu arvesse võttes anti ülekaalukalt kõige rohkem inimesi teistelt liikmesriikidelt üle

⁴⁶ Kaardil on näidatud ebaseadusliku liikumise peamised marsruudid vastavalt Eurodaci päringutabamustele. Noole ots näitab liikumise suunda ja noole laius kajastab päringutabamuste arvu.

⁴⁷ Ebaseadusliku riiki sisenemise ja seal viibimise alusel esitati aruandeperioodil ligikaudu 93 000 tagasivõtmis- ja vastuvõtmistaotlust.

⁴⁸ Rahuldatus üleandmistootluste ja järgnenud üleandmiste suhtarvu tuleks liikmesriigi poolt üleandmise eduka teostamise suutlikkuse hindamisel kasutada ettevaatusega, kuna kohordiandmed puuduvad ning üleandmistootluste rahuldamise ja füüsilise üleandmise vahele võib jääda märkimisväärne ajavahemik. See ajavahemik moonutab määrade arvutamist, kui rahuldatus tootluste arv ei ole ajas stabiilne.

Horvaatiale. Kreekale ja Itaaliale anti üle väga vähe inimesi võrreldes teistelt liikmesriikidelt saadud taotluste suhtes nende poolt tehtud positiivsete otsuste arvuga⁴⁹.

Süsteemi tõhusa toimimise tagamiseks, ebaseadusliku liikumise stiimulite vähendamiseks ning vastutuse ja solidaarsuse vahelise tasakaalu säilitamiseks on **äärmiselt oluline suurendada üleandmist kogu arvu, tagada üleandmise jätkumine liikmesriikidele, kes ei võta vastu üleandmis-, vastuvõtmis- või tagasivõtmistaotlusi, ning kõrvaldada riikide vastuvõtusüsteemi puudused**. Eelduste kohaselt peaks üleandmistega seotud olukord leppe kohaldatavaks muutumisel oluliselt paranema, kuid liikmesriikidelt oodatakse kehtivate eeskirjade viivitamatut täielikku rakendamist.

Vastuvõtmine⁵⁰

Vaatamata märkimisväärsetele jõupingutustele vastuvõtuandmete kogumise parandamiseks ei ole statistika täielikult võrreldav ja see on endiselt puudulik. See annab killustatud pildi ja takistab vastuvõtusüsteemidele avalduva surve lõplikku hindamist⁵¹. Töö nende andmete kvaliteedi parandamiseks on käimas.

Olemasolevate andmete⁵² põhjal võtsid liikmesriigid oma **riiklike vastuvõtusüsteemide raames vastu ligikaudu 1 394 000 inimest**, peamiselt Saksamaal, Itaalias, Prantsusmaal, Madalmaades ja Austrias. Kui võtta võrdluses arvesse SKPd ja rahvaarvu, võtsid oma vastuvõtusüsteemide raames suhteliselt kõige rohkem inimesi vastu **Saksamaa, Luksemburg, Austria ja Iirimaa**⁵³. Liikmesriikide aruandluses ei võeta arvesse ajutise kaitse saajaid, kellele antakse majutustoetust väljaspool seda süsteemi.

Peale selle on vastuvõtusüsteemide korraldus liidus erinev: ainult mõned liikmesriigid registreerivad ja koguvad oma vastuvõtusüsteemi raames andmeid erineva õigusliku seisundiga isikute, sealhulgas ajutise kaitse saanud isikute, eitava vastuse saanud rahvusvahelise kaitse taotlejate ja lahkumiskorralduse saanud isikute kohta. Andmete kohaselt moodustasid ajutise kaitse saajad 50–70 % Austria, Soome, Leedu, Slovakkia ja Rootsi riiklike vastuvõtusüsteemidega hõlmatud isikutest ning paljud ajutise kaitse saajad said majutustoetust väljaspool vastuvõtusüsteemi, eelkõige **Tšehhis, Poolas, Ungaris ja Rumeenias**.

---

⁴⁹ Määruse (EL) nr 604/2013 toimimise jälgimiseks kogutavad andmed (Dublini statistika) hõlmavad seoses tagasivõtmis- ja vastuvõtmismenetlustega liikmesriigi poolt teisele liikmesriigile edastatud ja teiselt liikmesriigilt saadud taotluste arvu, selliste taotluste kohta tehtud otsuste ning tehtud ja rakendatud üleandmisotsuste arvu.

⁵⁰ Vastuvõtmist käsitlev analüüs põhineb ELi varjupaigaameti andmetel.

⁵¹ Komisjon ja ELi varjupaigaamet on kehtestanud nn järkjärgulise lähenemisviisi, mille kohaselt peavad liikmesriigid esitama vastuvõtuandmed vähemalt kahe põhinäitaja kohta: vastuvõtusüsteemiga hõlmatud isikud (vastuvõtusüsteemiga hõlmatud isikute koguarv, sh nende jaotus vastavalt õiguslikule seisundile ja saatjata alaealiste arv); vastuvõtusüsteemi maht (voodikohtade koguarv aruandeperioodi lõpus). Alates 2027. aastast peavad liikmesriigid esitama andmeid kõigi vastuvõtnäitajate kohta.

⁵² Need andmed hõlmavad üksnes vastuvõtusüsteemi, mille all mõistetakse rahvusvahelise kaitse taotlejate majutamise korraldust vastavalt uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiivile.

⁵³ Iirimaale sisenes märkimisväärne osa rahvusvahelise kaitse taotlejatest ebaseaduslikult, peamiselt üle Ühendkuningriigi maismaapiiri. Suure hulga ajutise kaitse saanud rändajate saabumise kõrval mõjutas see asjaolu Iirimaa varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi. Võrreldes eelmisel aruandeperioodil registreeritud enneolematult suure arvuga (18 000) esitati käesolevas dokumendis käsitletaval aruandeperioodil Iirimaal 14 000 rahvusvahelise kaitse taotlust. See suundumus on jälgitav alates 2022. aasta algusest, mil saabus suur hulk inimesi Ukrainast.

Liikmesriikide vastuvõtusüsteemide üldine täituvuse määr oli 2025. aasta juuni lõpu seisuga 81 %⁵⁴. Piisava mahutavuse ja piisavate vastuvõtutingimuste tagamine on hästi ettevalmistatud varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteemi ning määruse (EL) nr 604/2013 kohaste vastutuseeskirjade hea toimimise üks põhielemente. Mitmel liikmesriigil esines raskusi oma vastuvõtusüsteemi piisava mahutavuse tagamisel,⁵⁵ samal ajal kui mõned liikmesriigid, sealhulgas Soome, Taani ja Rootsi, on taotlejate väikese arvu tõttu oma majutuskohiti vähendanud.

Ümberasustamine ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmine⁵⁶

Liidu ajutise ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise kava 2024–2025 raames võtsid kohustusi 14 liikmesriiki. Nende alusel saabus aruandeperioodil liitu ligi 12 000 inimest. Üle poole selliselt saabunud inimestest asus elama **Saksamaale ja Prantsusmaale**, samas kui **SKP ja rahvaarvuga võrreldes võtsid suhteliselt kõige rohkem inimesi vastu Soome ja Rootsi**. Ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise kavasid mõjutas muutlik olukord Lähis-Idas, eelkõige Liibanonis ja Süürias: vastuvõetud isikute arv vähenes kõigis aruandvates liikmesriikides peale Madalmaade ja Rootsi. Vastuvõetud inimeste peamine päritoluriik oli ülekaalukalt Süüria, millele järgnesid Afganistan, Kongo Demokraatlik Vabariik, Lõuna-Sudaan ja Eritrea.

Tagasisaatmine⁵⁷

Ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini väljastasid liikmesriigid kolmandate riikide kodanikele kokku 478 000 lahkumiskorraldust, mida oli **11 % rohkem kui ajavahemikul 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini, peamiselt seetõttu, et koos negatiivsete varjupaigaotsustega anti välja rohkem lahkumiskorraldusi**. Enamik lahkumiskorraldusi väljastati Prantsusmaal, Hispaanias ja Saksamaal, samas kui SKPd ja rahvaarvu arvesse võttes väljastas ülekaalukalt kõige rohkem lahkumiskorraldusi **Küpros**, millele järgnesid **Kreeka ja Horvaatia**. Lahkumiskorralduse saanud kolmandate riikide kodanike kodakondsus oli liikmesriigiti väga erinev⁵⁸.

---

⁵⁴ 2025. aasta juuni lõpu seisuga oli võimalik arutada täituvuse määr 25 liikmesriigi põhjal. Soome ja Portugali puhul olid täituvuse määra arutamiseks vajalikud andmed puudulikud.

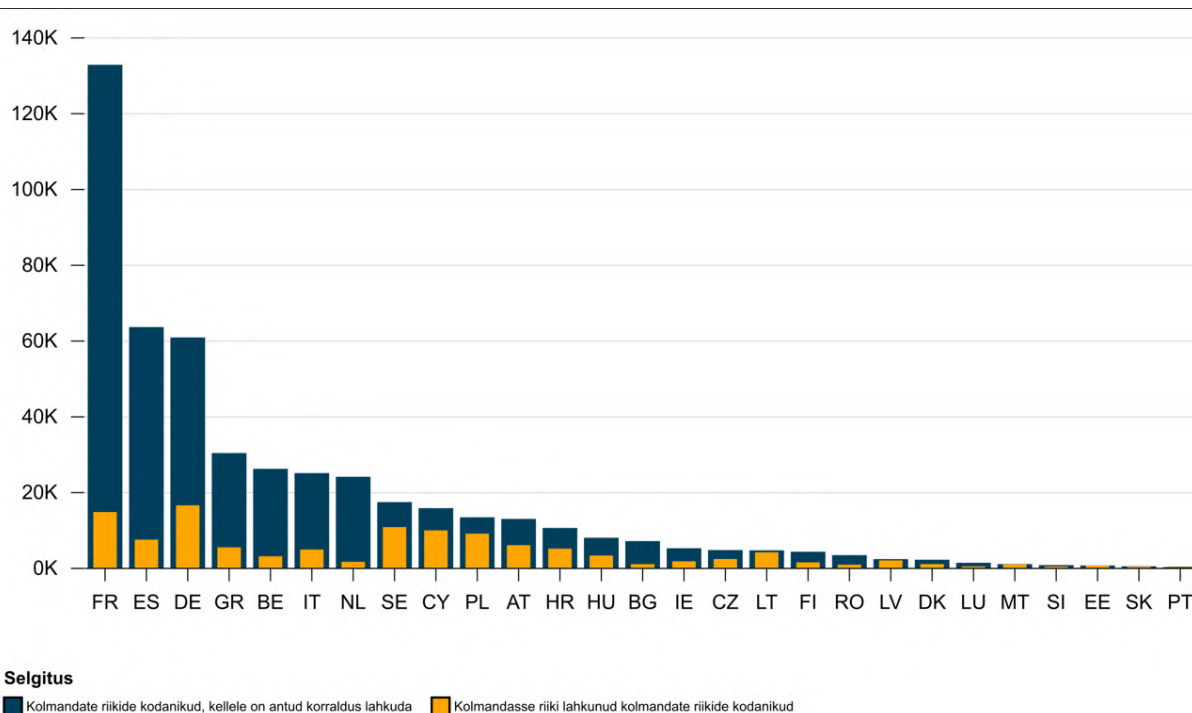
⁵⁵ Belgia, Küpros, Horvaatia, Läti, Leedu ja Kreeka.

⁵⁶ Ümberasustamist ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmist käsitlev analüüs põhineb ELi varjupaigaameti andmetel.

⁵⁷ Tagasisaatmist käsitlev analüüs põhineb Eurostati andmetel.

⁵⁸ Prantsusmaa väljastas enamiku lahkumiskorraldusi Alžeeria, Tuneesia ja Maroko kodanikele; Hispaania väljastas kõige rohkem lahkumiskorraldusi Mali, Senegali ja Alžeeria kodanikele ning Saksamaa väljastas kõige rohkem lahkumiskorraldusi Süüria, Türgi ja Afganistani kodanikele. Küpros väljastas enamiku lahkumiskorraldusi Süüria, Kongo Demokraatliku Vabariigi ja Nigeeria kodanikele, Kreeka väljastas kõige rohkem lahkumiskorraldusi Afganistani, Süüria ja Albaania kodanikele ning Horvaatia väljastas kõige rohkem lahkumiskorraldusi Türgi, Nepali ning Bosnia ja Hertsegoviina kodanikele.

Joonis 6. Lahkumiskorralduste ja tagasisaadetud kolmandate riikide kodanike arv liikmesriikide kaupa

Allikas: Eurostati andmete analüüs Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt

Kolmandatesse riikidesse saadeti tagasi 115 000 ebaseaduslikult liikmesriigis viibivat kolmandate riikide kodanikku. Üle poole tagasisaatmistest langes ainult viie liikmesriigi (Saksamaa, Prantsusmaa, Rootsi, Küprose ja Poola) arvele. Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini kasvas tagasi saadetud inimeste arv 20 %. **Üldine tagasisaatmise määr on siiski endiselt madal, mistõttu viibivad liidu territooriumil endiselt inimesed, kellele on antud korraldus lahkuda**⁵⁹. Lahkumiskorralduse saanud inimeste seas on kõige rohkem Alžeeria, Maroko, Süüria, Türgi ja Afganistani kodanikke, kusjuures süürlaste osakaal kasvas 14 %. Tagasisaadetud inimesed olid peamiselt Gruusia, Türgi, Albaania, Moldova ja Colombia kodanikud. See näitab, et need kolmandad riigid, mille kodanikele väljastati kõige rohkem lahkumiskorraldusi, ei vasta riikidele, kuhu kolmanda riigi kodanikke kõige rohkem tagasi saadeti; erandiks on vaid Türgi. Üle poole kõigist tagasipöördumistest olid vabatahtlikud ja see suundumus kasvab. Kuigi viisaeeskirja artikli 25a kohase mehhanismi ja ELi tagasisaatmiskoordinaatori poolt prioriteetsetele kolmandatele riikidele suunatud sihipäraste meetmete rakendamise kaudu tehtud jõupingutused on tagasivõtmise valdkonnas juba andnud tulemusi, eelkõige selliste oluliste kolmandate riikide puhul nagu Bangladesh, Iraak ja Etioopia,⁶⁰ **pärsivad tagasisaatmist**

⁵⁹ ELi-ülene tagasisaatmise määr oli aruandeperioodil 24 %.

⁶⁰ Viisaeeskirja artiklis 25a sätestatud mehhanism aitas kutsuda esile positiivse dünaamika ja konkreetset edusammud suhetes kolmandate riikidega. Bangladeshis tagasisaatmise määr tõusis 2023. aasta 9 %-lt 2024. aastal 17 %-le; Iraagi puhul kasvas tagasisaatmise määr 14 %-lt 31 %-le. Etioopia puhul võeti viisameetmed vastu 2024. aasta aprillis ja tagasisaatmise määr kasvas 2024. aastal (13 %; 2023. aastal 11 %); samuti olid liikmesriigid aktiivsemad Etioopia kodanike tagasivõtmise taotlemisel (2024. aastal esitati üle nelja korra rohkem tagasivõtutaotlusi kui 2023. aastal). ELi tagasisaatmiskoordinaatori poolt prioriteetsete kolmandate riikide suhtes

endiselt konkreetset takistused. On jätkuvalt väga oluline, et pärast lahkumiskorralduste väljastamist edastaksid liikmesriigid asjaomastele kolmandatele riikidele tagasivõtutaotlused ja taotleksid kinnitatud kodakondsusega isikute puhul süstemaatiliselt tagasipöördumistunnistusi⁶¹. Kuigi 2024. aastal läbi viidud temaatilise Schengeni hindamise käigus tehti kindlaks edusammud riiklike tagasisaatmissüsteemide arendamisel, esineb protsessi peamistes etappides endiselt ebatõhusust,⁶² mis mõjutab ebaseaduslikku liikumist, nagu näitavad tagasisaatmist puudutavad hoiatusteated Schengeni infosüsteemis (SIS)⁶³.

Tuleb jätkata jõupingutusi liidu ühise tagasisaatmissüsteemi loomiseks ja tõhustada koostööd kolmandate riikidega. Kavandatav tagasisaatmismäärus⁶⁴ täidab olulist rolli kirjeldatud probleemide lahendamisel ning selle tagamisel, et tagasisaatmine aitaks kaasa liidu rände- ja varjupaigapoliitika üldeesmärkide saavutamisele. Euroopa Parlamenti ja nõukogu kutsutakse üles seda reformi kiiresti vastu võtma.

b. Prognoos järgmiseks aastaks ja teave valmisoleku taseme kohta liidus

Komisjoni kavandatud **solidaarsusreservi** eesmärk on täita komisjoni otsusega rändesurve all olevateks tunnistatud liikmesriikide vajadusi. Vastavalt määruse (EL) 2024/1351 artiklile 12 peaks komisjon nende vajaduste kindlakstegemisel võtma arvesse käesoleva aruande peamisi järeldusi, sealhulgas nii varasemate suundumuste mõju asjaomastele liikmesriikidele kui ka järgmise aasta prognoosi⁶⁵. See strateegiline ülevaade on liidu jaoks varajase hoiatamise vahend, mis aitab prognoosida võimalikke muutusi rändeolukorras ja teha kindlaks, kuidas need võivad mõjutada rändesurve all olevate liikmesriikide ja liidu kui terviku vajadusi.

Prognoos põhineb meetodikal, mille töötas välja komisjoni teadustalitus – Teadusuuringute Ühiskeskus – ning seda katsetati koos rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustikuga.

Prognoosi kohaselt peaks **ebaseaduslike saabujate arv liidu tasandil kõigil peamistel rändeteedel 2026. aastal võrreldes 2024. aastaga vähenema**,⁶⁶ mis on kooskõlas 2025. aasta esimesel poolel täheldatud vähenemissuundumusega. Oodatav vähenemine tuleneb muu

---

algatatud shipärased tagasisaatmismeetmed suurendasid ELi tasandi meetmete fookust ja sidusust, tänu millele ületati mitme kolmanda riigi puhul 25 % kasvu eesmärk.

⁶¹ Frontexi andmete kohaselt esitasid liikmesriigid isikut tõendavate dokumentide ja tagasipöördumistunnistuste saamiseks vähem taotlusi (–6 % ehk 68 908 võrreldes 73 449 taotlusega eelmisel aruandeperioodil).

⁶² See hõlmab raskusi sujuva tagasisaatmisprotsessi tagamisel, mis on tingitud ebatõhususest peamistes etappides, nagu kaebuste esitamise süsteem, tagasisaatmiseelne tulemuslik tuvastamine ja piisav tagasisaatmiskohustuse täitmise järelevalve. 2024. aasta temaatiline Schengeni hindamine näitas ka, et tagasisaatmismenetlustes tulemuslikuma otsustusprotsessi saavutamiseks peavad kõik liikmesriikide ametiasutused tõhustama Schengeni infosüsteemi sisestatud tagasisaatmist puudutavate hoiatusteade operatiivset rakendamist.

⁶³ Peaaegu 54 600 isikut, kelle kohta oli SISis sisestatud tagasisaatmist puudutav hoiatusteade, tuvastati aruandeperioodil muudes kui hoiatusteate loonud liikmesriikides („SISi päringutabamused“). Neist ligikaudu 33 600 olid kolmandate riikide kodanikud, kes avastati liikmesriigi territooriumil tehtud kontrollide käigus, ning umbes 16 500 isikut peeti kinni piirikontrolli käigus, kui nad olid EList lahkumas muu liikmesriigi kaudu kui see, kes oli hoiatusteate sisestanud.

⁶⁴ COM (2025) 101 final.

⁶⁵ Komisjoni talituste töödokument SWD(2025) 791 „Projection pursuant to Article 9(3)(b) of Regulation (EU) 2024/1351 of the European Parliament and of the Council for the year 2026“, mis on liigitatud salastatuse kategooriasse „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“.

⁶⁶ Kuna kogu 2025. aasta andmed ei olnud aruande vastuvõtmise ajal kättesaadavad, kasutatakse kõige uuema ja täielikuma iga-aastase võrdlusalusena 2024. aasta andmeid, et järgmise, 2026. aasta prognoos konteksti paigutada. 2025. aastal täheldatud suundumust on analüüsis siiski täielikult arvesse võetud.

hulgas liidu tõhusast koostööst peamiste päritolu- ja transiidiriikidega, tugevdatud varjupaiga- ja piirikaitseüsteemidest ning rändajate smugeldamise võrgustike vastu nii liidus kui ka kolmandates riikides rakendatavatest intensiivsematest meetmetest. **Vahemere keskosa rändetee** jääb eeldatavasti kõige aktiivsemaks rändeteeks, kuid prognoosi kohaselt peaks selle kaudu saabujate koguarv stabiliseeruma või võrreldes 2024. aastaga veelgi vähenema. See suundumus peegeldab Põhja-Aafrika ja laiema piirkonna partnerriikidega tehtava tugevdatud koostöö mõju. Sarnast dünaamikat prognoositakse ka **Vahemere lääneosa ja Atlandi ookeani rändeteede** puhul, kus jõulised jõupingutused lähtekohtade jälgimiseks ja smugeldamisvõrgustike lammutamiseks annavad juba tulemusi. **Vahemere idaosa rändeteel** toimuv sõltub suuresti Lähis-Ida muutuvast olukorrast, sealhulgas hiljuti tekkinud kõrvalteedest, kuid üldise väljavaate kohaselt peaks langussuundumus, mis algas juba 2024. aasta lõpus ning mida kujundab piirkonna dünaamika muutumine ja teatavate rahvuste väiksem esindatus, jätkuma. **Lääne-Balkani rändetee** kaudu saabujate arv peaks samuti vähenema; seda prognoosi toetab smugeldamisvõrgustike tulemuslikum lammutamine ning tõhustatud koostöö piirkonna ning liikmesriikide ja liidu asutuste vahel. **Idapiiri rändeteel** jätkavad Venemaa ja Valgevene tõenäoliselt oma katseid kasutada rännet relvana liidu vastu; sellegipoolest peaks ebaseaduslike piiriületuste arv tänu tugevdatud piirihaldusele veelgi vähenema. Lisaks prognoositakse, et **La Manche'i** väina kaudu ebaseadusliku lahkumise olukord jääb keeruliseks, kuigi Prantsusmaa rakendatavad meetmed ja edasine koostöö Ühendkuningriigiga peaksid selle rändetee kaudu lahkuvate inimeste arvu ohjama või vähendama.

2024. aastal ja 2025. aasta esimesel poolel **rahvusvahelise kaitse taotluste puhul täheldatud langussuundumus** peaks 2026. aastal jätkuma.

Mis puudutab ajutist kaitset, siis Venemaa jätkuv valimatu agressioonisõda Ukraina vastu tekitab 2026. aastal jätkuvalt **kaitsevajadusi Ukraina kodanike puhul**. Ajutise kaitse saajate registreerimine jätkub, kuid nende arv on eelmiste aastatega võrreldes väiksem.

Kuna rände dünaamika on olemuslikult ebakindel, on väga oluline teha jõupingutusi **valmisoleku ja selle planeerimise** tugevdamiseks nii liikmesriikides kui ka liidus. Valmisoleku asjakohane planeerimine on **hästi ettevalmistatud varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteemi** oluline osa, kuna see suurendab vastupanuvõimet ja valmisolekut, võimaldades rändeolukorra muutustele kiiresti ja tulemuslikult reageerida, tagades samal ajal üksikisikute õiguste ja vajaduste arvessevõtmise.

Valmisoleku planeerimise kohustused tulenevad liidu õigusaktidest⁶⁷. Kuigi enamikus liikmesriikides on rände haldamise eri valdkondades valmisolekuplaanid koostatud, esineb

---

⁶⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1351, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1346, milles sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded; Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1359, mis käsitleb kriisilukordi ja vääramatut jõu olukordi rände- ja varjupaigaküsimuste valdkonnas ning millega muudetakse määrust (EL) 2021/1147 (ELT L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1–131, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>); Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2021. aasta määrus

endiselt lünki. Üldiselt tuleb leppesse lisatud uute sätete rakendamine liidu ja liikmesriikide rändealduse alasele valmisolekule kasuks. Peaaegu kõik liikmesriigid⁶⁸ on võtnud vastu riiklikud vastuvõtu- ja varjupaigavaldkonna valmisolekuplaanid ja teavitanud neist ELi varjupaigaametit, kuid nende täielikkuse tase on erinev (üksikasjalikum teave on esitatud lisas). Alates 2019. aastast on liikmesriikidel olnud kohustus töötada välja ja võtta vastu **riiklik hädaolukorra lahendamise plaan piirihalduse ja tagasisaatmise valdkonnas**⁶⁹. Haavatavuse hindamine, mille Frontex viis läbi 2024. aasta kohta, osutas, et enamikul liikmesriikidel on nende teadete kohaselt piirihalduse hädaolukorra lahendamise plaanid koostatud, kuid neis esineb mõningaid lünki, nagu toodi esile ka Schengeni hindamiste käigus. Lisaks osutas 2024. aasta tagasisaatmise tulemuslikkusele pühendatud temaatiline hindamine märkimisväärsetele puudustele hädaolukorra lahendamise plaanide koostamisel liikmesriikide tasandil: enamikul liikmesriikidel puudusid tagasisaatmisoperatsioonide jaoks spetsiaalsed hädaolukorra lahendamise plaanid, kuigi sellekohane nõue on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määruse (EL) 2019/1896 (mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet) artikli 9 lõikes 3.

Liidu tasandil on liidu asutused valmis pakkuma liikmesriikidele rändevoogude järsu suurenemise korral operatiivtuge. Rändealduse valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustik, mida juhivad komisjon, täidab jätkuvalt olulist rolli parema valmisoleku toetamiseks ühise olukorrapildi pakkumisel, varajasel hoiatamisel ja prognoosimisel. Võrgustikus on spetsiaalne valmisoleku planeerimise allrühm.

IV. Hinnang üldisele rändeolukorrale, rändesurvele, rändesurve ohule või märkimisväärsele rändeolukorrale

Käesolevas aruandes esitatud teabe põhjal hindas komisjon, milliste liikmesriikide kohustused on ebaproportsionaalselt suured, võttes arvesse üldist rändeolukorda liidus. Ühtlasi teeb komisjon nõukogule ettepaneku liidu tasandil solidaarsusreservi eraldatavate solidaarsuspanuste koguarvu kohta, mis on vajalik rändeolukorra tasakaalustatud ja tulemuslikuks käsitlemiseks eelseisval aastal.

Võttes arvesse käesolevas aruandes võrdlusperioodi (2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini) kohta esitatud suundumusi ja meetodikat, tehti komisjoni otsuses kindlaks, et kui koondada kõik asjakohased kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed andmed ja teave ning hinnata neid liidu üldise olukorra taustal, tuleb **Kreekat** ja **Küprost** pidada rändesurve all olevaks. Lisaks tehti komisjoni otsuses kindlaks, et rändesurve all on ka **Itaalia** ja **Hispaania**, kuna otsingu- ja päästeoperatsioonide järgsete korduvate maabumiste kaudu saabunud rändajate arv on nii suur, et isegi asjaomaste liikmesriikide hästi ettevalmistatud varjupaiga-, vastuvõtu- ja rändesüsteemi kontekstis tulenevad sellest liidu üldise olukorraga võrreldes ebaproportsionaalsed kohustused.

Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini jäid suundumused küll üldiselt muutumatuks, kuid **Kreeka** kohustused olid liidu üldise olukorraga võrreldes ebaproportsionaalsed, eelkõige ebaseaduslike piiriületuste (üle 60 000) ja rahvusvahelise kaitse

---

(EL) 2021/2303, mis käsitleb Euroopa Liidu Varjupaigaametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 439/2010 (ELT L 468, 30.12.2021, lk 1–54, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2303/oj>).

⁶⁸ Välja arvatud Ungari ja Poola.

⁶⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/1896, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet (ELT L 295, 14.11.2019, lk 1–131, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

taotluste (üle 70 000) arvu tõttu. SKPd ja rahvaarvu arvesse võttes olid need suhteliselt suurimad liidu tasandil registreeritud arvud. Kreekas tehti ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini ka suhteliselt kõige rohkem rahvusvahelise kaitse andmise otsuseid (võttes arvesse riigi SKPd ja rahvaarvu), mida oli peaaegu 32 000. SKPd ja rahvaarvu arvesse võttes oli Kreeka lahkumiskorralduste arvu (üle 30 000) poolest teisel kohal, kuid tegelikult saadeti analüüsitaval perioodil tagasi ainult 5 400 kolmandate riikide kodanikku.

Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini muutus **Küprose** rände- ja varjupaigaolukord paremaks, kuid liidu üldist olukorda arvesse võttes olid selle riigi kohustused endiselt ebaproportsionaalsed, eelkõige ebaseaduslike piiriületuste, rahvusvahelise kaitse taotluste ja ajutise kaitse registreerimise tõttu. Kuigi ebaseaduslike piiriületuste arv (ligi 3 000) vähenes märkimisväärselt, pani saabujate arv Küprose varjupaiga- ja rändesüsteemi endiselt surve alla, kuna ebaseaduslike saabujate arvu poolest, võrrelduna riigi SKP ja rahvaarvuga, oli Küpros liidus kolmandal kohal. Riigi SKPd ja rahvaarvu arvesse võttes esitati Küprosele ka suuruselt teisel arvul rahvusvahelise kaitse taotlusi (üle 5 000). Samuti esitati Küprosele märkimisväärne arv (võrreldes riigi SKP ja rahvaarvuga) ajutise kaitse taotlusi (ligikaudu 3 500). Võrreldes ajavahemikuga 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini jäi lahkumiskorralduse saanud kolmandate riikide kodanike arv stabiilseks (ligikaudu 16 000), kuid pärast lahkumiskorralduse väljastamist saadeti tagasi kaks korda rohkem kolmandate riikide kodanikke (ligikaudu 10 000) kui ajavahemikul 2023. aasta juulist kuni 2024. aasta juunini (peaaegu 5 000).

Itaalias ja **Hispaanias** oli otsingu- ja päästeoperatsioonide järgsete korduvate maabumiste kaudu saabujate osakaal ja absoluutarv nii suur, et liidu üldise olukorraga võrreldes tekkisid neil riikidel ebaproportsionaalsed kohustused, kuna üle 80 % otsingu- ja päästeoperatsioonidel abistatud peaaegu 97 000 isikust maabus neis kahes liikmesriigis (kummaski ligikaudu 40 %).

Seega on neil neljal liikmesriigil võimalik **kasutada solidaarsusreservi**, kui määrus (EL) 2024/1351 muutub kohaldatavaks.

Solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise vahelise tasakaalu ning määruse (EL) 2024/1351 toimimise tagamiseks on selle määruse artikli 60 lõikes 3 sätestatud, et toetavad liikmesriigid ei pea täitma võetud solidaarsuskohustusi toetatava liikmesriigi suhtes, kui komisjon on tuvastanud, et toetatavas liikmesriigis esinevad määruse (EL) 2024/1351 III osas sätestatud vastutuseeskirjadega seoses **süsteemsed puudused**, millel võivad olla tõsised negatiivsed tagajärjed määruse toimimisele.

Määruse (EL) 2024/1351 III osas on muu hulgas sätestatud vastutava liikmesriigi kohustused võtta vastu ja tagasi taotlejaid ja kolmandate riikide kodanikke, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus registreeriti teises liikmesriigis või kelle suhtes on määruse (EL) 2024/1358 kohaselt määratud vastutavaks mõni teine liikmesriik, sealhulgas kohustus need isikud üle anda, austades täielikult hartast tulenevaid taotleja põhiõigusi. Need eeskirjad on kooskõlas Dublini III määruse eeskirjadega ja asendavad need alates kohaldatavuse alguskuupäevast.

Komisjon hindab 12. juuliks 2026 ja seejärel 15. oktoobriks 2026, kuidas liikmesriigid vastutuseeskirju kohaldavad, ning kohaldab määruse (EL) 2024/1351 artikli 60 lõike 3 neljandat lõiku, kui liikmesriigis tuvastatakse süsteemseid puudusi. Hindamisel pöörab ta erilist tähelepanu liikmesriikidevahelise koostöö tasemele, sealhulgas aktiivsele tegevusele üleandmise hõlbustamiseks ning koostöö edenemisele praktilistes ja logistilistes küsimustes.

Tuginedes käesolevas aruandes osutatud järeldustele ja metoodikale ning olles võtnud arvesse kõiki asjakohaseid kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid andmeid ja teavet ning hinnanud neid liidu üldise olukorra kontekstis, määratles komisjon oma otsuses **Belgia, Bulgaaria, Saksamaa, Eesti, Iirimaa, Prantsusmaa, Horvaatia, Läti, Leedu, Madalmaad, Poola ja Soome** rändesurve ohus olevatena.

Ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini olid **Bulgaaria** ja **Horvaatia** kui esmase sisenemise riigid jätkuvalt eriti haavatavad rändevõogude kõikumise suhtes Lääne-Balkani ja Vahemere idaosa rändeteedel. Ebaseaduslike saabujate arvu märkimisväärne suurenemine aasta jooksul võib tekitada nende riikide juba niigi koormatud rände- ja varjupaigasüsteemidele ebaproportsionaalseid kohustusi. Kuigi **Bulgaarias** registreeriti vähem rahvusvahelise kaitse taotlusi kui ajavahemikul 2023. aasta juulist 2024. aasta juunini, oli neid siiski ligi 10 000, mis on riigi SKP ja rahvaarvuga võrreldes märkimisväärne arv. Viendiku neist taotlustest esitasid saatjata alaealised, mistõttu SKPd ja rahvaarvu arvesse võttes sai Bulgaaria liidus suuruselt teisel arvul saatjata alaealiste taotlusi. Võrreldes riigi osakaaluga SKPs ja rahvaarvus registreeriti Bulgaarias ka suur ja püsiv ajutise kaitse saajate arv (selle näitaja poolest kuulub Bulgaaria viie peamise liikmesriigi hulka) – 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini registreeriti seal enam kui 21 000 uut ajutise kaitse saajat. **Horvaatiat** mõjutasid ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini ebaseaduslikud piiriületused ja riiki mittelubamise otsused. Horvaatias registreeriti üle 12 000 ebaseadusliku piiriületuse, mis moodustasid 76 % ebaseaduslikust saabumisest Lääne-Balkani rändetee kaudu ja mis oli liidus suuruselt teine arv, kui võtta arvesse selle riigi SKPd ja rahvaarvu. Horvaatias tehti ka sarnasel arvul riiki mittelubamise otsuseid, mis on liidu tasandil suhteliselt suurim arv, kui võtta arvesse riigi SKPd ja rahvaarvu.

Samal ajal registreeriti mitmes liikmesriigis ulatuslik ebaseaduslik liikumine, mis avaldas erilist survet nende riikide varjupaiga-, rände- ja vastuvõtusüsteemidele. Sellise ebaseadusliku liikumisega seotud probleemide lahendamiseks on võimalik kohaldada nende juhtumite puhul solidaarsuspanuste raames **vastutuse rakendamise erandit**.

Ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini liikus **Saksamaale** ebaseaduslikult märkimisväärselt suurel hulgal rahvusvahelise kaitse taotlejaid, kes esitasid arvukalt rahvusvahelise kaitse taotlusi, mis mõjutasid Saksamaa varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi. Pealegi on Saksamaa ELi liikmesriikide seas võtnud vastu suurimal arvul ajutise kaitse saajaid ja selles riigis on viimase kümne aasta jooksul esitatud väga suurel arvul rahvusvahelise kaitse taotlusi. Suur hulk rahvusvahelise kaitse taotlejaid liikus liidusiselt ebaseaduslikult ka **Prantsusmaale** ja lisaks esines selles riigis üha rohkem ebaseaduslikke piiriületusi Ühendkuningriigi suunas lahkumisel, mis mõjutasid riiklikku varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi. **Madalmaid** ja **Belgiat** mõjutas samuti rahvusvahelise kaitse taotlejate ebaseaduslik liikumine, mis koormas vastuvõtusüsteeme. **Iirimaal** esitati jätkuvalt suurel arvul rahvusvahelise kaitse taotlusi, kusjuures märkimisväärne osa taotlejaid siseneb riiki ebaseaduslikult, saabudes peamiselt üle Ühendkuningriigi maismaapiiri. Suure hulga ajutise kaitse saanud isikute saabumise kõrval mõjutas see asjaolu riigi varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi.

Nagu kirjeldati III jaos, mõjutab Venemaa ja Valgevene tegevus jätkuvalt rändedünaamikat liidu idapiiril, eriti **Eestis, Lätis, Leedus, Poolas ja Soomes**. Hübriidohud, mis on seotud rände kasutamisega relvana, kujutavad endast jätkuvalt tõsist rände- ja julgeolekuriski ning

suurendavad puhutiste vägivaldsete vahejuhtumite ja piiriületuskatsete arvu. Vastuseks jätkuvatele riigi toetatud katsetele kasutada rännet relvana tugevdas Eesti piirihaldusmeetmeid oma piiril Venemaaga; Läti ja Leedu tõhustasid patrull- ja vaatlustegevust oma piiril Valgevenega; Poola kehtestas oma piiril puhvertsooni ja piirab ajutiselt õigust taotleda rahvusvahelist kaitset sellel piirilõigul, välja arvatud haavatavate rühmade puhul; Soome sulges 2023. aasta novembris oma piiripunktid Venemaaga. Venemaa ja Valgevene edasised katsed kasutada rännet relvana võivad avaldada täiendavat survet riiklikele piirikaitse süsteemidele, mis võib kaasa tuua ebaproportsionaalsed kohustused.

Nendel kaheteistkümnel liikmesriigil, mida ohustab rändesurve, on **eelisjuurdepääs ELi alalisele rändetoetusvahendile**. Kui olukord peaks nendes liikmesriikides halvenema, on komisjon kooskõlas määrusega (EL) 2024/1351 valmis nende olukorda kiirendatud korras uuesti hindama.

Käesoleva aruande ja metoodika põhjal tehti komisjoni otsuses ka kindlaks, et viimase viieaastase perioodi (1. juuli 2020 – 30. juuni 2025) jooksul koondatud ja hinnatud kvantitatiivsete ja kvalitatiivsete andmete ning teabe kumulatiivse mõju tõttu seisavad **Bulgaaria, Tšehhi, Eesti, Horvaatia, Austria** ja **Poola** silmitsi märkimisväärse rändeolukorraga.

Bulgaarias on ajutise kaitse saajate arvu kasv ja rahvusvahelise kaitse taotluste suhteliselt suur arv (võrreldes riigi osakaaluga SKPs ja rahvaarvus) avaldanud viimase viie aasta jooksul ja eriti alates 2022. aastast riigi süsteemile survet, eriti kuna Bulgaaria on teinud märkimisväärset arvul positiivseid ja eitavaid otsuseid, mis panid tagasisaatmissüsteemile suhteliselt suure koormuse. **Horvaatias** on viimase viie aasta jooksul tagasisaatmissüsteemile avaldunud surve (võttes arvesse selle riigi osakaalu SKPs ja rahvaarvus) avaldanud suurt mõju riigi suutlikkusele; sellele asjaolule lisanduvad kohustused, mida tuleb täita välispiiril, eriti kuna Horvaatia tegi suhteliselt palju riiki mittelubamise otsuseid ning on viimasel ajal pidanud tulema toime suhteliselt suure hulga ebaseaduslike piiriületustega, mis on tingitud piirkonnas sagenenud inimsugeldamisest.

Alates Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest on **Poolas** ja **Tšehhis** ajutise kaitse saanud inimeste arv nende riikide SKP ja rahvaarvuga võrreldes liidu suurimaid. See on tekitanud integratsiooniprobleeme ning avaldanud alates 2022. aastast nende liikmesriikide rände-, varjupaiga- ja piirihaldussüsteemidele märkimisväärset survet. **Eestis** on riigi SKPd ja rahvaarvu arvesse võttes registreeritud suurel arvul ajutise kaitse saajaid; lisaks on esitatud märkimisväärset hulgal rahvusvahelise kaitse taotlusi, mille suhtes on viimasel viiel aastal tehtud palju positiivseid otsuseid.

Austria on viimase viie aasta jooksul saanud suurel arvul rahvusvahelise kaitse taotlusi. Kuigi ajavahemikul 2024. aasta juulist kuni 2025. aasta juunini esitati neid taotlusi vähem kui eelmisel 12 kuul, on rahvusvahelise kaitse taotluste koguarv ja nende suhtes tehtud positiivsete otsuste arv viie aasta jooksul avaldanud kumulatiivset mõju riigi rände-, vastuvõtu- ja varjupaigasüsteemi suutlikkusele.

Nimetatud liikmesriikidel on võimalus **taotleda nõukogult täielikku või osalist vabastamist** järgmise aasta solidaarsuspanuse kohustusest.

V. Kokkuvõte

Pidevad edusammud leppe kõigi komponentide rakendamisel liikmesriikide ja liidu tasandil, ebaseaduslike saabujate arvu vähenemine ja järgmise aasta prognoos, aga ka partnerriikidega tehtava pideva koostöö positiivsed tulemused loovad kindla aluse rände- ja varjupaigaküsimuste korrakohasele, õiglasele ja kindlale haldamisele.

Kasutades täielikult ära leppe uut õigus- ja tegevusraamistikku, on võimalik teha täiendavaid edusamme, et suurendada üldist tõhusust ning vähendada liikmesriikidele avalduvat survet, ebaseaduslikku liikumist, mahajäämist ning koormust liikmesriikide haldus- ja tegevusstruktuuridele. Leppe rakendamisega seoses esineb siiski endiselt mõningaid probleeme, mistõttu komisjon jätkab koos asjaomaste liidu asutustega liikmesriikide toetamist.

Meie jõupingutusi võib toetada menetluses olevate komisjoni ettepanekute kiire vastuvõtmine, sealhulgas ELi ühise tagasisaatmissüsteemi ja turvaliste päritoluriikide liidu nimekirja kohta. Komisjon jätkab tööd selle nimel, et tugevdada laiaulatuslikke partnerlusi partnerriikidega, tehes strateegilist koostööd piirkondlikul ja ülemaailmsel tasandil ning töötades välja eri poliitikavaldkondi hõlmavad nutikad hoovad parema rändealase koostöö edendamiseks.

Leppe rakendamisel peavad solidaarsus ja vastutuse õiglase jagamine edenema üheskoos ja tasakaalustatult. Esimese iga-aastase rändehalduse tsükli algus on oluline etapp uue solidaarsusmehhanismi käivitamise ettevalmistamiseks. Tuginedes käesolevale aruandele, komisjoni otsusele ja komisjoni ettepanekule nõukogu rakendusotsuse kohta, millega luuakse iga-aastane solidaarsusreserv, peaks nõukogu 15 päeva jooksul kutsuma kokku ELi kõrgetasemelise solidaarsusfoorumi, et leppida kokku solidaarsusreservi suuruses ja iga liikmesriigi panuses. Komisjon on valmis nõukogu kogu selle protsessi vältel toetama. Enne seda, kui lepe muutub 2026. aasta keskel kohaldatavaks, kutsub ELi solidaarsuskoordinaator kokku ka ELi tehnilise tasandi solidaarsusfoorumi, et võtta liikmesriikidevaheline solidaarsusmehhanism kasutusele ja käsitleda kindlaksmääratud panustega täidetavaid solidaarsusvajadusi.

Komisjon esitab 2026. aasta märtsis enne leppe kohaldamise algust uuesti aruande leppe rakendamisega seoses tehtud edusammude kohta. Lisaks töötab komisjon välja Euroopa pikaajalise varjupaiga- ja rändehalduse strateegia, milles esitatakse üldine poliitiline ja tegevusalane teekaart töökindla ja muutuvate oludega kiiresti kohandatava ühise süsteemi kujundamiseks.